

PIIRILEPING VENEMAAGA

Pöördumine Eesti Vabariigi valitsuse, Presidendi, Riigikogu liikmete ja kõigi eestimaalaste poole

Teatavasti on Eesti Vabariigi valitsus heaks kiitnud olemasoleva Eesti-Venemaa vahelise piirilepingu ja merealade piiritlemise lepingu eelnõu sõnastuse. Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu pöördub Eesti Vabariigi avalikkuse, valitsuse, Presidendi ja Riigikogu poole järgmise seisukohaga:

Siiani pole toimunud piisavat/laiemat avalikku arutelu uue piirilepingu sisu ja selle rakendamise tagajärgede osas. Leiame, et piirilepingu sõlmimisel ja võimalikul ratifitseerimisel Riigikogus tuleb esmalt lähtuda Eesti Vabariigi õiguslikust järjepidevusest. **1991. aastal taasiseseisva Eesti juhid kohustusid järgnema 1920. a Tartu Rahulepingut ja sellejärgset piiri.** Uus piirileping seda ei käsitle.

Eesti rahvale ei ole ka tutvustatud praktilisi küsimusi, kuidas võiks piirileping mõjutada näiteks veeresursside kasutamist, hüdrotehnilisi rajatisi, piiriületamisega seotud probleeme, jne. Loota, et need küsimused on peale piirilepingu allkirjutamist võimalik lahendada Eesti heaolu silmas pidades on küsitav, kui mitte võimatu, arvestades Venemaa käitumist minevikus ning tema hoiakuga ka tänapäeval.

Tundub, et uue piirilepinguga on tänane valitsus palju ära andnud ning pole midagi vastu küsinud, nagu 1918. a. väljakuulutatud Eesti Vabariigi *de jure* kehtivust, võõrriigi aggressionit ja okupatsiooni tunnustamist, kultuurivarasid, kompensatsiooni Eesti Vabariigi territooriumi ja eraisikute omandi kaotamise eest, jne.

Teame, et Riigikogu poolt ratifitseeritud piirilepingust taganemine on peaaegu võimatu. Sellepärast ülemaailmne Eesti Kesknõukogu, esindades eestlaste keskorganisatsioone riikides väljaspool Eestit, soovib tungivalt valitsuse poolt heaks kiidetud piirilepingu paremat ja laiemat tutvustamist ning selgitamist rahvale enne selle allkirjastamist ja ratifitseerimist, selleks, et kõik Eesti Vabariigi kodanikud saaksid võimaluse oma arvamust avaldada ning valitsus saaks selgitada, miks sellist piirilepingut vaja on, miks peab sellega kiirustama, miks ei võiks selle allkirjastamisega ja ratifitseerimisega oodata kuniks geopoliitiline olukord on Eestile soodsam.

Oleme kuulnud veenvaid argumente uue piirilepingu pooldajate ja mittepooldajate. Sellise ülitähtsa küsimuse otsustamisel on vaja arvestada Eesti rahva seisukohaga. Uus piirileping Venemaaga pole ainult paari võimuerakonna, mõne Riigikogu liikme või ministri ainupädevus. Kuna Eesti-Venemaa piirileping ja merealade piiritlemise leping saavad otseselt mõjutama sadade tuhandete eestimaalaste eluolu järgmiste aastakümnete jooksul soovime, et tänane Eesti Vabariigi valitsus annaks kõikidele Eesti Vabariigi kodanikele üle kogu maailma võimaluse antud arutelust osa võtta, oma sõna sekka öelda ja antud küsimuses seisukohta avaldada. Seetõttu soovime, et pärast laiemat avalikku arutelu järgneks piirilepingu ja merealade piiritlemise lepingu kohta kogu rahva arvamuse küsitlemine. Usume, et ainult kogu rahva arvamust teades saab piirilepingu küsimus lahendatud läbipaistvusega ja täieliku legitiimsusega.

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu nimel, Jaak Juhansoo, esimees. 12. juuli. 2013

TULGE RAHVAPEOLE!

Kallid kaasmaalased!

Tervitan teid Inglismaa Eestlaste Ühing nimel. Sel suvel toimub traditsiooniline „Rahvapidu“ 17. augustil Catthorpe Manoris kesk-Inglismaal. Olete kõik väga teretunud. Kavas on Eesti lastelaagri lõpupidu, kus lapsed esinevad publikule laulu- ja rahvatantsuga, mida nad on nädala jooksul laagris õppinud.

Eestist tuleb laulma Siiri Känd, kes esineb nii päeval kui ka õhtuseks tantsuks. Önne saab proovida superloteriil, saab vaadata laste kunstiteost näitust ning laulda ühislaule. Muidugi on ka aega suhelda teiste eestlastega mitmetest põlvkondadest või lihtsalt nautida kena ümbruskonda.

Eeskava algab lühikese tervitusega Eesti suursaadikult Suurbritannias Aino Lepik von Wirén'ilt. Tähistame ka taasiseseisvumise aastapäeva, mis langeb 20. augustile. Selle aasta märtsikuus on Eesti Vabariik olnud iseseisev pikemat aega kui kahe maailma sõja vahel. Kutsun Teid ka „Balti keti“ tähistamisele Hyde Pargis, Londonis 24. augustil ja loodan, et kohale tuleb rohkem eestlasi kui eelmisel aastal (oli vaid kaks kohal!) Soovin teile ilusat suve lõppu.

Kohtumiseni Catthorpe'is.

Toomas Ojasoo

Dear Estonians and friends!

Should you not be in Estonia this summer, you may wish to come to Catthorpe Manor in the Midlands on Saturday 17th August for the annual „Rahvapidu“ event. The event will be in its traditional form with singing and national dancing in the afternoon by the children who have attended the week long „Summer Camp“ accompanied by guest star from Estonia Siiri Känd. Siiri will also be performing in the evening, encouraging everyone to get up on to the dance floor! It is also a great opportunity to meet Estonians of all age groups in pleasant and friendly surroundings.

Many of our readers will also know that earlier this year Estonian Independence since August 1991 has lasted longer than during the inter-war period. The Estonian Ambassador to the United Kingdom, Aino Lepik von Wirén will also be attending the event.

There will also be an anniversary event to commemorate the „Baltic Chain“ in 1989 on Saturday 24th August in Hyde Park, London. I trust that this will attract more Estonians than last year (just two of us!!)

Wishing you a pleasant end to the summer and looking forward to seeing you at one or both of the events.

Toomas Ojasoo

Eesti õpilasfirma kuulutati Euroopa parimaks

19. juulil valiti Londonis toimunud Junior Achievementi ja Young Enterprise'i võistlusel 35 Euroopa õpilasfirma seast parimaks Tartu Hugo Treffneri gümnaasiumi õpilasfirma 'Kolm Pörsakest', mis korraldab lastele teadusetendusi.

Euroopa parim õpilasfirma selgitati välja kolm päeva kestnud võistlusel, millel osalesid oma koduriigis parimaks kuulutatud firmad. 11-liikmeline majandusspetsialistidest koosnev žürii oli oma otsuses üksmeelne ning Eesti võit oli sama hästi kui kindel juba pärast kirjalike aruannete läbitöötamist.

Õpilased ise olid võidu üle üliõnnelikud ning said sellega veel kord kinnitust, et nende ettevõtte toimib ja sellel on tulevikku. Kuue tegutsemiskuu jooksul on nad andnud 64 teadusetendust rohkem kui tuhandele lapsele, nende käive on 2555 ja kasum 893 eurot.

Teise koha sai konkursil Hispaania õpilasfirma Sun O'Clock, mis valmistab UV-kiirguse tugevust tuvastavaid

käevõrusid, ja kolmandaks valiti Saksamaa õpilasfirma KraGü, mis toodab lipsudest püksirihmasid.

Huvitavad ideid leidis konkursil veelgi. Näiteks Austerlased õmblevad rahvuslikus Lederhosen'i stiilis mobiilikotte.

Suurbritannia tüdrukute tiim töötas välja nutiseadmetele kinnituvat silikoonist helivõimendi, mis töötab ilma elektrita ja võimaldab telefonist või tahvelarvutist valjemalt muusikat kuulata.

Enim kõmu tekitas võistlusel aga iirlaste «lehma saba tõstja», mille vajalikkust märkas üks firma asutajatest, kelle perel on piimafarm. Nimelt tekitab saba nähtavasti osale lehmadele lüpsmisel ebamugavust, mistõttu nad hakkavad tagajalgadega vehkima – see aga on ohtlik lüpsjatele.

Eesti firma võitis konkursi ka 2009. aastal, mil parimaks osutus Tallinna 21. kooli õpilasfirma Roheline Jälg. Sellest kasvas välja mittetulundusühing, mis tegutseb senini. *Postimees*

1 Uudised
ÜEKNi avalik kiri piirilepingust

2 Intervjuu
Toimetaja veerg
Luule tõlkimisest

3 Keelte oskus
Kokakunst
Varia ja Sport

4 Eelseisvad üritused
Teated ja reklaamid

Lisa lehes Pögenemise lugu - teine osa

Järgmine Eesti Hääl ilmub 10. septembril
Kaastööd ja kuulutused palume hiljemalt 30. augustiks

TOPELTKODAKONDSUS

Valitsus ei toetanud riigikogu Sotsiaal-demokraatliku Erakonna (SDE) fraktsiooni algatatud eelnõu, mille eesmärk on laiendada topeltkodakondsuse omandamise võimalusi.

SDE eelnõu eesmärk on võimaldada neile isikutele, kes omavad lisaks Eesti kodakondsusele ka muu riigi kodakondsust, säilitada Eesti kodakondsus, kui muu riigi kodakondsusest loobumine on võimatu, ohtlik või ebamõistlikult keeruline. Siseministeerium on seisukohal, et eelnõu muudaks ilma sisulise vajaduseta Eesti senise kodakondsuspoliitika põhimõtteid ning tegi ettepaneku eelnõu mitte toetada.

Välisministeerium on seisukohal, et topeltkodakondsuse võimaldamine on põhjendatud üksnes põhiseaduses sätestatud põhimõtetest lähtuvalt ning et ei ole otstarbekas muuta seaduse ühte paragrahvi, mille koostöös seaduse ülejäänud sätetega on ebaselge ning põhjalikult analüüsivõimatu. Seetõttu ei toeta ministeerium probleemi lahendamist pakutud kujul.

Praegu on enamik topeltkodakondsusega inimesi need, kes pidid 1940. aastatel okupatsioonide tõttu Eestist lahkuma. *Postimees*

EESTI RIIGIVÕLG

Eurostati andmetel oli Eesti valitsussektori võlakoores tänava esimeses kvartalis endiselt Euroopa Liidu madalaim, kuid tõusis võrreldes eelmise aasta sama ajaga 3,2 protsendipunkti võrra 10 protsendini sisemajanduse kogutoodangust (SKT) ning on umbes 1,7 miljardit eurot.

2012. aasta IV kvartaliga võrreldes langes Eesti võlakoores 0,2 protsendipunkti võrra. Euroopa Liidus tervikuna langes enim Läti riigivõlg, 1,5 protsendipunkti võrra 39,1 protsendini SKT-st.

Euroopa Liidus oli riigivõlg üle 100 protsendi SKT-st veel riigil, Kreekal (160,5%), Itaalia (130,3%), Portugalil (127,2%), Iirimaa (125,1%) ja Belgial (104,5%).

Euroopa Liidu suurima riigivõlaga on Saksamaa (2,15 triljonit eurot), Itaalia (2 triljonit eurot), Prantsusmaa (1,87 triljonit eurot) ja Ühendkuningriigi (1,6 triljonit eurot). *ÄP/EE*

ELIN TOONA-GOTTSCHALK INGLISMAAL

ning haihtub ümbrusse aga ei imbu 'into the essential England!'

Millal olid Sa viimati Eestis ja millised on Sinu muljed Eestist taasiseseisvuse ajast?

Taasiseseisvuse ajast mälestused on kirevad aga minu kõige tähtsamad muljed jäid aastast 2010, kui viisin oma poja Timothy Reinu Eestisse ja Haapsalusse, kus elasin väikese tüdrukuna koos vanaemaga. Olin seitsme aastane, kui sealt lahkusime. See oli minu esimene võimalus näidata oma pojale minu lapsepõlve kodu, kuigi sinna rajati just parajasti uus park, istutati lilli ja valmistati ametlikule avamisele järgmistel päevadel. Ainuke, mis minule seal säilinud oli vaade meie endisest kõõgi aknast üle lahe, mis läbi aegade ja mälestuste mind ikka alati on oodanud tagasi.

Viisin poja ka oma vanaisa (luuletaja Ernst Enno) ausamba juurde. Kuigi poeg ei valda eesti keelt, olime valmis tema 'Blackberry'ga, kuhu ta oli sissekirjutanud eestikeelse tervituse: 'Armas vanavanaisa – palju õnne sünnipäevaks!' Olin pojale juba seletanud, et vanavanaisa Enno pilk näeb kaugemale ja veel kaugemale, kui minu pilk meie kõõgiaknast. Ütlesin talle, "Usalda siin vaikust!" Istusime seal mõnda aega nagu kaugelt tulnud külalised, keda oli oodatud ja kõigil oli hea meel meid näha, meid tervitada, samas vaimus, milles igavik on täna ja vaikus on püha.

On Sul eriline sõnum või läkitus Eesti Hääle lugejatele?

Olin umbes 15 aastat vana kui hakkasin Eesti Häälega jagama oma mõtteid, peamiselt luuletusi, ajal kui meie elus oli vähe luulet. Need aastad 1947 kuni 1960 olid meie pagulasaja sügavamad. Me olime sõjast läbi tulnud aga mitte veel päevavalgele jõudnud. Aga ei tohi unustada, et ka inglased olid rasked ajad ning ma ei räägi sõjast ja kannatusest vaid ärkamisest täiesti uude etappi, milles olime eestvedajad. Ingliseid ei olnud kunagi kohanud haritud teenijaid. Šokk oli mõlemapoolne. Kõik tulime läbi!

Inglismaa DPde pagulasaastad olid raskemad kui näiteks Ameerikas, Rootsisis ja mujal aga meie ühiskond, meie eestluse vaim oli seetõttu tugevam. Meil eestlastel oli selge lootus. Ma olen olnud mures, et meie pagulasajalugu jääb puudulikuks tänapäeva 'uusajaloolaste' kapriiside ohvriks aga nüüd, kus olen näinud meie hoolega hoitud Eesti Hääle 'arhiivi'tänu tänasele toimetajale Reet Järvikule ja administraatorile Toomas Ojasoole, ei ole meil vaja üksikuid elulugusid, üksikuid tõendajaid, et seda ajastut kaitsta ja selgitada, miks me põgenesime, miks me siia sattusime, miks me siin oleme (kui ka ainult vaimselt). Eesti Hääle kostab meie eest.

Ka pean meeles Gert Helbemäed, kelle 100. a. juubel tuleb sel aastal novembrikuus. Gert Helbemäe tõstis mind kord vabriku suitsust ja ergutas mind kirjutama oma mõtteid paberile 'verba volant, scripta manent' (suuline sõna lendab, kirjasõna püsib) ning sõnastada minu isikliku elu momente - aga samuti ka teiste omi ning nii edasi. Ühe inimese elu on memoir. Sada sellist on mõtet lugeda. Tuhat sarnast elulugu ongi ajalugu ja ühe rahva vaimulugu. Kirjutage edasi, nii kaua kui aega ja mahti, et meie 'uusajaloolased' ei saaks meid meie endi ajaloost välja kirjutada.

Aitäh Elin! Oli tõeline nauding sinuga koos olla, vestelda ja vanu aegu meelde tuletada! Soovime Sull õnne ja edu uue raamatuga.

Reet Järvik

Toimetaja märkus: Eesti Häälel on mõned eksemplarid Elin Toona Gottschalki raamatust 'Into Exile'. Hind £10 + postikulu. Kui soovite tellida, palun võtke toimetajaga Reet Järvikuga ühendust.

TOIMETAJA VEERG

Kallid lugejad!

Toon ära osa Eesti Elu peatoimetaja Elle Puusaagi veerust (26. juuli), mis käsitleb kakskeelsuse ja multikeelsuse teemat.

„Kes meist, väliseesti vanematest ja vanavanematest ei sooviks kõnelda oma laste ja lastelastega eesti keeles!? Paraku teeb elu siin oma korrektsiive, ja mida põlvkond edasi, seda napimaks või isegi olematuks muutub meie järeltulijate eesti keele oskus. Selle põhjusi on meie lehes korduvalt ja põhjalikult analüüsitud.

On nupukaid vanemaid ja vanaemasid-vanaisasid, kes lasevad siis käiku igasuguseid meelitusvahendeid – kuulda on, et isegi altkäemaksudeni välja! Iseasi muidugi, kas need meetodid tulemusi annavad.

Viimane ajakiri Time võtab ühe peateemana vaatluse alla laste kakskeelsuse (bilingvismi) ja multikeelsuse (enam kui kahe keele) omandamise eelised, kinnitades, et mitme keele oskus on lapsele eluaegne aare, ja mida varem teiste keelte õppimist alustada, seda parem.

Uurimused näitavad, et laps teeb emakeelega tutvust juba enne sündi. Ta kõrv haarab ja registreerib ema poolt kõneldava keele (või keelte) rütmi. Nii on ta siis ilmale tulles sellega tuttav, ja – ime küll – teadlaste sõnul suudab mõnepäevane vastsündinu eristada tuttavaid ja võõraid keeli!

Time'i artiklis rõhutatakse, et mitut keelt kõneleva inimese aju ei pruugi olla alati terasem ja kiirem, kuid see funktsioneerib paindlikumalt ja on leidlikum. Uuringud

näitavad, et mitut keelt valdava inimese aju erineb vaid üht keelt kõneleva inimese omast, see võimaldab leida osavamalt põhjendusi ja vastuseid küsimustele, lahendada paremini ülesandeid ja konflikte ning aitab vältida või kergendada vanadusega sageli kaasnevat Alzheimeri tõbe.”

Kahtlemata on mitme keele omandamine igale isikule kasulik ja olen ise ülimalt õnnelik, et kasvasin üles eesti ja inglise keelega, millele hiljem lisandusid saksa ja prantsuse keeled. Olen kaua aega töötanud pedagoogilise filoloogina ning olen oma keeleoskused andnud edasi ka oma tütrele.

Paraku aga ei ole igal isikul võimalust ega isegi tahet oma lastele õpetada eesti keelt. Tähtis on aga, et eesti juurtega isikutes valitseb ikka eesti vaim ja uhkus oma päritolu üle.

Inglismaa eestlaste laste suvelaagri sihiks on tugevdada seda eestluse tunnet meie noortes õpetades nendele eesti keelt, eesti laulu ja eesti rahvatantsu. Hõlmatakse kõiki eesti noori nii eesti keele rääkijaid kui ka neid, kes ei valda eesti keelt ja üritatakse nendes tekitada ühtekuuluvuse tunnet ja tahet olla eestlane.

Loodan väga, et tulete 17. augustil Rahvapeole Catthorpe Manoris, kus saate oma kõrvaga kuulata ning oma silmaga näha laagri noorte laulu ja rahvatantsu. See on ainulaadne võimalus teil kogeda, et eestlus Suurbritannias püsib ning kestab edasi.

Teile Ilusat suve lõppu soovides,
Reet Järvik, Toimetaja ja Inglismaa eestlaste suvelaagri kasvataja

TRANSLATING POETRY

In the Vaba Eesti Sõna published in the USA, Alan Ago Koerv recently asked for variations on the translation of the following section of Kristjan Jaak Petersons poem "Kuu" (The Moon).

*Kas siis selle maa keel
lauu tuules ei või
taevani tõustes üles
igavikku omale otsida?*

He wrote: "There are at least three challenges to translating Estonian poetry into English, the first of which is grasping the meaning of the poem as intended by the poet. Lots of different interpretations are not only possible but also probable.

What the poet intended to convey in the entire poem composed 200 years ago was that Estonians yearned and deserved liberty and independence. Therefore, it is a propaganda lie by Russian historians today that Estonians in 1917-1918 did not want independence.

Secondly, finding words with the right shade of meaning requires excellent knowledge of not only Estonian but also English. People may have lived in America for decades and still not have sufficiently deep knowledge of the English language.

Thirdly, selecting the most appropriate English words for conveying the meaning intended by the poet".

Ago Alan Koerv's translation:

*Why then should not the language of our land
as the flame of song
rise up to the heavens
to seek eternity for itself?*

Translation by Hillary Clinton, while a candidate for the Presidency, in a letter to the Joint Baltic American Committee in 2008.

*Cannot the tongue of this land
In the fire of incantation
Rising up to the heavens
Seek for eternity?*

I replied with my own translation as follows:

"I read this article in 'Vaba Eesti Sõna' with great interest as I am both a linguist and a lover of poetry. I agree wholeheartedly with Alan Ago Koerv when he states that translating poetry demands and excellent knowledge of both the source and target languages. As he states, people may have lived in an English speaking country for decades and still not have acquired enough in depth knowledge of the nuances of English to be able to convey the original intentions of the poet. I suspect that Alan, like myself, is a second generation Estonian who was born in the USA (in my case the UK) but brought up bilingually.

Alan concludes by asking readers to see if they can improve on his translation or that of Hillary Clinton. I think that Alan makes a pretty good stab at a decent translation but I am afraid that Ms Clinton's effort is pretty appalling and sounds as if she has gone to 'Google translate' for inspiration! As I could not resist the challenge, here is my own attempt."

*Yet could not the language of this land
like a song on fire
rise up to the skies
to seek its own eternity?*

I wonder if any of our readers have any comments on any of the above translations or perhaps you would like to attempt your own translation?

I very much look forward to hearing from you!

Reet Järvik, Editor of Eesti Hääle

GERT HELBEMÄE 100

Tuntud kirjanik Gert Helbemäe sündis 14. novembril 1913 Tallinnas. Inglismaale tulles 1947. aastal alustas ta tööd esimese Eesti Hääle toimetajana, mida ta tegi surmani. 15. juulil 1974.

Eestis peetakse novembrikuus Gert Helbemäe auks mälestusaktus.

Otsime huvitavat materjali Helbemäe elust ning vanu fotosid. Kui teil on mälestusi Gert Helbemäest, palume saata Eesti Hääle toimetajale Reet Järvikule enne 10. septembrit. Piltidest teeme koopiad ja saadame originaalid kindlasti laenajatele tagasi.

KÕIGE RASKEMAD KEELED!

Millised on inglase jaoks 10 kõige enim peavalu tekitavat keelt?

Suurbritannia välisministeerium viis läbi uuringu saamaks teda, millised on inglise keelt rääkivatele inimeste jaoks kõige enam raskusi valmistavad keeled. Uuringust selgus, et 10 enim raskema keele hulka kuulub ka eesti keel.

Enesestmõistetavalt on inglise keelt rääkivate inimeste jaoks kergemini omandatavad need keeled, mis põhinevad ladina tähestikul ja millel on sarnane grammatiline struktuur. Kuid sellegipoolest pakuvad ka nii mõned ladina tähestikuga keeled inglastele korraliku väljakutse.

Kuid milline on siis kõige raskemini omandatavate keelte pingerida?

Baski keel

Uuringu kohaselt on just baski keel inglastele kõige raskemini omandatav, kuna baski keele lauseehitus erineb kardinaalselt inglise keele omast. Baski keel on sarnaselt eesti keelele aglutineeruv keel, kus sõnavorm liidetakse kokku morfeemidest nii, et eri morfeemid ei mõjuta üksteise välist kuju ning sõnavorm jaguneb selget tähendust kandvateks osadeks. Nt eesti keele sõnavorm *ela/n* koosneb selgesti eristatavatest osadest: tüvi *ela*, mis kannab sõna leksikaalset tähendust, ja tunnus *n*, mis kannab ainsuse 1. pöörde tähendust.

Araabia keel

Araabia keele puhul on esimeseks suureks väljakutseks juba arabia tähestik, kusjuures paljudel arabia tähtedel on neli erinevat kuju ning kirjutamisel ei kasutata täishäälikuid. Mittemaselt euroopa keeltega ei leia inglise keelt rääkivad inimesed arabia keeles ka tuttava kõlaga sõnu.

Kantoni keel

Hiina keel jaguneb kaheks suureks murdeks - mandariini ja kantoni ning kantoni murret räägitakse Hiinas Kantoni regioonis, kaasaarvatud ka Hong Kongis. Kantoni keel laenab oma kirjutamis-süsteemi mandariini keelest ja kasutab kirjutades Kanji kirjasüsteemi. Kuna sarnaselt mandariini keelele on ka kantoni keel tonaalne keel, st kus heli kõrgus

määrab ära sõnade tähenduse, siis on see inglase jaoks tõeliselt segadust tekitav.

Soome keel

Kuna soome keelel puuduvad saksa või ladina keele mõjud, siis on see inglastele olemuslikult üsna võõras keel ning samuti ei tee asja kergemaks soome keele grammatika.

Ungari keel

Kuigi ungari keel kasutab samuti ladina tähestiku, ei suuda inglased hakkama saada ungari keele täishäälikutega nagu *á, é, ő, ö, ő, ú, ü, ő, í* ning ka kaashäälikuühendid nagu *ty, gy, ny, sz, zs, dzs, dz, ly*, cs ajavad neil keele sõlme.

Navajo keel

Tegemist on unikaalse keelega, mida kasutati II maailmasõja ajal ameeriklaste poolt Jaapani sõjas vältimaks sala-koodide lahtimurdmist. Jaapanlastel ei õnnestunud koode lahti murda. Navajo keel erineb totaalselt inglise keelest ja on verbipõhine ja isegi kui millegi kirjeldus on antud läbi tegusõnade, pole inglise keeles sellele otsest omadussõna.

Mandariini keel

Mandariini keel on tonaalne keel, mis teeb ta eurooplastele väga raskesti õpitavaks. Näiteks sõna "ma" võib toonist tähendada ema, tõrelemist, hobust või kanepit.

Jaapani keel

Inglise keelt rääkivatele inimestel on jaapani keelt väga kerge hääldada, kuid kahjuks on jaapani kirjakeel väga raske, kuna see sisaldab nii Kanji kirjasüsteemist pärit tähemärke kui ka jaapani keelele omaseid tähemärke.

Eesti keel

Eesti keelel on üsna jäik käänete süsteem, mistõttu inglastel on väga raske meelde jätta kõiki meie 14 käänat. Samuti on eesti keele grammatikas ohtralt erandeid, mis teeb inglastele eesti keele õppimise parajaks väljakutseks.

Poola keel

Sarnaselt eesti keelele kasutab ka poola keel käänete süsteemi, kusjuures poole keeles on rohkem pigem erandeid kui reegleid. Ja loomulikult need kuulsad poola keele susisevad kaashäälikuühendid... *Õhtuleht*

RECIPE - BLACKCURRANT TEABREAD

Preheat the oven to 180°C (350°F, gas mark 4). Grease and line a 900 g loaf tin. Sift the flour and baking powder into a bowl, then rub in the butter with your fingertips until the mixture resembles fine breadcrumbs. Stir in the sugar, and make a well in the centre. Put the blackcurrants and mint into the well in the dry ingredients and pour in the orange juice. Gradually stir the dry ingredients into the liquid until everything is thoroughly combined. The mixture should be soft, so add 1–2 tbsp more orange juice if necessary.

Turn the mixture into the prepared tin and smooth the top. Bake for about 1¼ hours or until risen, brown and firm to the touch. If the loaf looks as though it is browning too much after about 50 minutes, place a piece of foil loosely over the top.

Leave the teabread to cool in the tin for 5 minutes, then turn it out onto a wire rack to cool completely. This teabread is best left overnight before serving, and can be kept in an airtight tin for up to 3 days.

Some more ideas:

Make blueberry teabread by substituting fresh blueberries for the blackcurrants. For cranberry pecan teabread, substitute roughly chopped fresh cranberries for the blackcurrants. Replace the mint with ½ tsp ground cinnamon, sifting it with the flour, and stir in 100 g pecan nuts with the sugar. *Source: www.allrecipes.co.uk*

Tart blackcurrants from your garden make an excellent summer teabread that is fruity without being too sweet, while home grown mint adds a fresh, herbal note. If you have a glut of blackcurrants, make a few loaves and freeze for up to 2 months.

Ingredients: (serves: 12)

- 340 g self-raising flour
- 1 tsp baking powder
- 50 g unsalted butter, cut into small pieces
- 150g light muscovado sugar
- 150 g fresh blackcurrants
- 3 tbsp chopped fresh mint
- 150 ml orange juice, or as needed.

Preparation: 20 minutes

Cook: approx 1 hour

ÜHT JA TEIST

LAMBAPÜGIMINE

(Sheep shearing!)

Eesti mees on Euroopa osavaim lambapügaja!

Sireli talu noorperemees Adam Kaivo tuli 29.–30. juunil Šotimaal Lochearnheadis Euroopa meistrivõistlustel lambapügamises meistriks juunioride klassis.

Juunioride klassis oli 30 osalejat, nende seas ka kolm meest Eestist, lisaks Kaivole veel Mehis Tamsalu (17. koht) ja Raivo Pent (21. koht).

Tamsalu selgitas, et EMil võisteldakse neljas klassis ning juuniorid ei tähenda mitte vanust, vaid seda, et päevas pügatakse alla 200 lamba.

GOLF

I have been playing golf in Estonia for about the last 20 years and witnessed its development. I spend my summers in Estonia and winters in Florida. There are now six high quality courses which offer a wide variety of play and in general are beautiful and challenging. I'm amazed that I seem to be the only "väliseestlane" who is aware of and taking advantage of what is there.

The courses are at Niitvälja, a 30 minute drive from Tallinn. It is a beautiful layout and features an island green. Similarly, about 30 minutes away is the Estonian Golf and Country Club, located east of Tallinn at Jõelähtme. This is a hilly seaside course offering fantastic views of the Baltic Sea.

NAISEKANDMINE

(Wife Carrying World Championships)

Juulikuu alul Soomes Sonkajärvis peetud naisekandmise maailmameistrivõistlustel võidutsesid kodupubliku ees võistelnud Taisto Miettinen ja Kristiina Haapanen. Eestit esindanud Alar Voogla ja Kristi Viltrop pidid leppima nabi kaotusega. Voogla ja Viltrop jäid võitjatest seekord vaid 0,2 sekundi kaugusele.

MARATONIUIJUMINE

(Cross-Channel swimming)

Eesti maratoniujuja pidi enne lõppu katkestama.

"Eesmärk jäi saavutamata, kuid samas on see koht, kust edaspidi õppida," ütles esimese eestlasena üle La Manche'i (English Channel) väina ujuda lootnud Henri Kaarma.

Pärnakas Henri Kaarma alustas ujudes teekonda Inglismaalt Prantsusmaale 6. juuli hommikul kell 9. Vaid paar miili enne lõppu tuli tal ränkaskas sooritus katki jätta.

KERGEJÕUSTIK

Eesti Kergejõustikuliidu juhatus kinnitas 10.–18. augustil Moskvas peetavatele maailmameistrivõistlustele 9-liikmelise Eesti koondise.

Maailmameistrivõistluste A-normatiivi on täitnud olümpiavõitja Gerd Kanter kettaheites, Eesti rekordiomanik 400m tõkkejooksus Rasmus Mägi, täiskasvanute

"Osavaimad jõuavad üle kuuesaja," rääkis Tamsalu. "Need on Inglismaa, Austraalia ja Uus-Meremaa esindajad, kes pügavad aastas 70000 lammast."

Kaivo pügas neli lammast 5 minuti ja 55 sekundiga. Hinnati ka villaku kvaliteeti. Oluline oli, et korduslõikeid poleks.

Esimest aastat osalenud Tamsalu tunnistas, et ta lähene järgmisel aastal uuesti võistlema. Nüüd on ka selge, et võistlustel ei olegi kõige tähtsam aeg, vaid tulemuse puhtus. avaloludes võtab pügamine umbes kaks minutit.

Lochearnheadis korraldatakse võistlusi 1993. aastast. Euroopa meistrivõistlustena olid need esimesed. *Delfi*

The same distance away on the road towards Tartu is Suuresta Golf. Pärnu offers its golf at White Beach. Otepää's golf course displays southern Estonia's nature at its finest. On the island of Saaremaa, you'll find a beautiful golf course just 5 minutes outside of Kuressaare. Estonia's golf is truly a hidden gem and highly kept secret!

Tulge mängima!

Carl Orav

Niitvälja: <http://www.niitvaljagolf.ee/>

Estonian Golf & Country Club:

<http://www.egcc.ee/en/>

Suuresta:

<http://www.golfest.ee/suuresta+golfklubi/id/48/>

Otepää: <http://www.otepaagolf.ee/>

Pärnu: <http://www.wbg.ee/>

Saaremaa: <http://www.saaregolf.ee/>

Esipoost pärit Miettinen ja Haapaneni jaoks oli tegu viienda MM-tiitliga.

1. Taisto Miettinen / Kristiina Haapanen (Soome) 1:05.0

2. Alar Voogla / Kristi Viltrop (Eesti) 1:05.2

3. Matt Witko / Hattie Archer (Inglismaa) 1:10.4

8. Ahti Männik / Marleen Kippar (Eesti) 1:13.3

Võistlusest võttis osa 47 paari.

Delfi Sport

"Algus oli ilus, väike tuul, vesi 13 kraadi. Probleemid andsid märku alates kolmandast tunnist, mil sissejoodu eelistas kehast lahkuda mitte normaalselt, vaid tulnud teed pidi, ja nii lõpuni välja. Selle tagajärjel jäi energiabilanss miinusesse, aga tiksusin tasapisi väheneva kiirusega nii kaua, kuni ujutud oli 12 tundi ja 51 minutit," kirjeldab Henri katsumust.

Prantsusmaa rannikuni jäi siis veel 2,5 miili, ja saatelaeva kapteni arvates oli seda liiga palju, sest Henrile töötas vastu mõõn, mistõttu ta viimased kaks tundi kaldale kuidagi lähemale ei jõudnud. *Õhtuleht*

arvestuses rahvusvaheliste tiitlivõistluste debüüti tegev kümnevõistleja Maicel Uiboja tänava seitsmevõistluses Eesti rekordi püstitanud Grit Šadeiko. B-normatiiviga lähetatakse Moskvasse odaviskaja Risto Mätas, kümnevõistleja Mikk Pahapill, kõrgushüppaja Anna Iljuštšenko, seitsmevõistleja Mari Klaup ja odaviskaja Liina Laasma.

Eesti Kergejõustikuliit

ENGLISH SUMMARY

The leader article is a letter from the World Estonian Council to the Estonian government and President about the proposed border treaty with Russia which cedes Estonian territory as agreed with the USSR in the original treaty signed in 1920 in Tartu. The front page also includes other news snippets.

Elin Toona features on page 2 after her visit to England and her one hour long interview on BBC Radio Leeds. She visited the Bradford Estonian Club after a gap of fifty years! Elin knew Gert Helbemäe, the first editor of "Eesti Hääl". The 100th anniversary of his birth will be marked in Estonia in November. A request to our readers for stories and/or photographs of Gert Helbemäe is included. Gert was a well known writer and

his book "A chipmunk on my shoulder" (1969) was translated into English, as well as featuring in the press and on BBC television. The art of translation is not easy as demonstrated in the article on the translation of just four lines of poetry. Readers are also invited to make their submissions.

This page has a variety of stories ranging from sheep shearing to wife-carrying, from cross-channel swimming to the ten most difficult languages (including Estonian) for British people to learn!

Hopefully you have not missed the notices to come to Catthorpe for Rahvapidu. Hope to see you there and wishing you enjoyable reading!

Reet Järvik, Editor.

EELSEISVAD ÜRITUSED

RAHVAPIDU 2013

laupäeval 17. augustil - kell 13.30 kuni 23:30
Asukoht: Cattothorpe Manor, LE17 6DF

Kell 13:30 - suvelaagri
lapsed esinevad laulu ja
rahvatantsudega;
laulab Siiri Känd Eestist.

Kell 19:30 kuni 11:30 -
Tants - esineb Siiri
Känd

➤ Superloterii (peaauphind - 2 x ööd kahele koos hommikusöögiga Radisson BLU Olümpia hotellis Tallinnas)

➤ Baar, soe söök ja suupisted kohapeal
(Palume oma alkoholi mitte kaasa võtta)

➤ Ühislaulud ➤ Rahvatants ➤ Müügilauad

➤ Singing ➤ Dancing ➤ Entertainment in a relaxed atmosphere

Päevapilet - £8; Öhtune pilet £5; Pensionärid ja üliõpilased - £5;

Lastele alla 16. a. - tasuta.

EESTLASED JA EESTI SÕBRAD - OLETE KÕIK VÄGA OODATUD JA TERETULNUD!

BRING YOUR FRIENDS ALONG - EVERYONE IS WELCOME

Cattothorpe Manor, Cattothorpe küla, Rugby lähedal, LE17 6DF. Transpordi ühendus - kiirrongiga Rugby; autoga lõunast M1 (J18); põhjast ja idast M6/M1 (J19)/A14 sidepunkti. Rohkem infot saadaval: www.eestihaal.co.uk või tel: 07900594049

Organiseerijad: IES 'Tulevik' ja Inglismaa Eestlaste Ühing.

Transport Bradfordist Rahvapeole

Buss lahkub Bradfordi Eesti Kodust laupäeval
17. augustil kell 9:00. Sõit on tasuta eelregistreerimisega
Paul Ratnikuga - Tel 01274 544221

LEICESTERI EESTI MAJA

366 Fosse Road North, Leics. LE3 5RS. Tel: 0116 251 6727

Jumalateenistus

laupäeval 28. septembril - kell 14.30
Teenib õpetaja Valdo Lust

LEMi tegevuskava - Forthcoming events

31.august kell 17.00 - Aasta koosolek - AGM
19.oktoober kell 17.00 - Klubi Aastapäev (Club's anniversary)
23.november kell 17.00 - Veteranide õhtu (Soldiers' evening)
14.detsember kell 16.00 - Jõulupidu (Christmas party)
Baar on avatud: reede 18.00 - 22.00 ja pühapäev 12.00 - 15.00.
Müügil: Viru Valge, Vana Tallinn jt eesti joogid.

BRADFORDI EESTI KODU

8 Clifton Villas, Bradford BD8 7BY.
Tel: 01274 544221

Põhja-Inglismaa koguduse perekonnapäev

pühapäeval 29. septembril - kell 14:00

Jumalateenistusele järgneb seltskondlik koosviibimine ja kohvilaud
Teenib õpetaja Valdo Lust

Eesti Kodu on avatud:

E: 20:00-24:00; K: 11:45-14:15 ja 18:00-24:00; R: 18:00-24:00;

L: 12:00-14:00 ja 17:00-24:00; P: 13:00-23:00

Müügil baaris: Saaremaa Viin, Viru Valge, Vana Tallinn, jt eesti joogid

KÜLALISMAJA
TARTUMAAL

Kolm kaheinimesetuba. Tuba
kahele koos hommiku-
söögiga - €40; ühele - €25.

IES Tuleviku liikmetele
hinnaalandus €5 ööpäevas.

Ekstra: Ujula, Saun, Grillimise
võimalus, 2 jalgratast.

BED AND BREAKFAST
GUEST HOUSE

Lynn and Bob Haidak, originally
from Lancashire, have set up a
bed & breakfast guest house in
Tartu County in Estonia.

The guest house has three
double rooms. Room rate
including breakfast is €40,
single occupancy €25.

For 'Tulevik' members there is a €5
discount.

As extras the guest house has a
small heated swimming pool (open
spring and summer), sauna and
BBQ facilities. Two bicycles are also
available for hire.

Kontakt:

Lynn Haidak, Metsääre 7,
Ülenurme, 61714, Tartumaa.

Tel: +372 6661163;

mob: +372 5334 1388

Email:

guesthouse.seitse@gmail.com

http://www.seitsemaaja.ee/

RAHVAPIDU ÕÖBIMISE
VÕIMALUSED

Kõik toad Cattothorpe Manoris on reserveeritud aga
on võimalik broneerida tuba kahele Rugbys
asuvast hotellides: Premier Inn (Rugby North M6
Jct1) 6,4km kaugusel Cattothorpeist; Premier Inn
(Rugby North Newbold) 5,7km; Travelodge
(Rugby) jaama lähedal 7,0km; Ibis (Rugby East)
7,5 km

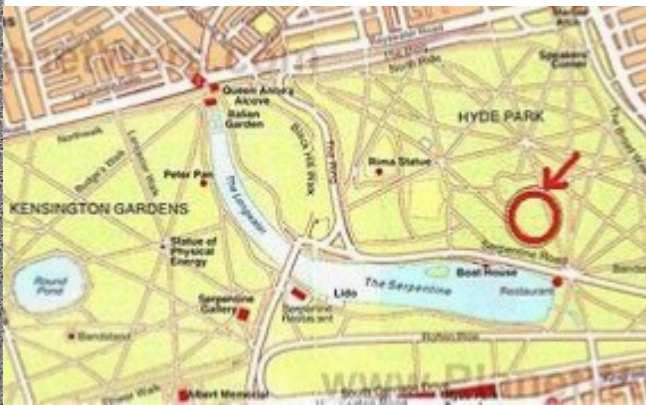
ABISTAMISE KOMITEE LONDONIS

pühapäevased lõunad peale suvevaheaega:
22. september; 20. oktoober; 17. november ja
15. detsember - Jõululõuna
Kõik on teretulnud!

Registreerimine: tel: Ida Lemsalu 020 8893 3816
email: piset@blueyonder.co.uk
Asukoht: Londoni Eesti Maja, 18 Chepstow Villas,
London W11 2RB

BALTI KETI TÄHISTAMINE

toimub Hyde Park Londonis 24. augustil kell
14:00.

LÕIKUS- JA MIHKLIKUU

Tähtpäevad

20. aug 1991 Iseseisvuse
taastamine
23. aug 1989 Balti kett
1. sept 1939 algas II maailmasõda
2. sept 1945 II maailmasõja lõpp
**Eesti Hääl soovib sünnipäeva
lastele õne**
17. aug Maie Laasberg
22. aug Maimu Pärtel (juubilar)
24. aug Katrin Hiietam (juubilar)
31. aug Lia Schofield
2. sept Artur Sepp
7. sept Enn Part
9. sept Tiit Ojasoo

10. sept Toomas Ojasoo

15. sept Erich Naur

Sünninud

13. aug 1865 Konstantin Türipu
18. aug 1909 Milizia Korjus
26. aug 1928 Heino Laaneots
28. aug 1953 Tõnu Kaljuste
2. sept 1910 Paul Saagpakk
8. sept 1932 Einar Sanden
9. Sept 1960 Urmas Sisask
Surnud
25. aug 1882 F.R.Kreutzwald
26. aug 1980 Milizia Korjus
28. aug 2006 Heino Lipp
4. sept 1998 Ernst Jaakson

9. sept 1975 Karl Eerme

Mälestame Inglismaal lahkunud

22. aug 1995 Ernst Luuk, Bradfordi
segakoor 'Kungla' juht ja Eesti
täienduskooli juhataja
23. aug 1996 Ene Helbemäe-Griev, filmiprodutsent
24. aug 1983 Leonhard Veski,
Leicestri Eesti Maja esimees ja
koorijuht
2. sept 1970 ülempreester Nigul Hindo,
Londoni Eesti Seltsi ja Londoni Eesti
Maja esimees
7. sept 2003 Villem Kinnas, Bradfordi
Eesti Kodu laeakur

Lahkus meie armas ema ja vanaema

LINDA REINBACH

(sündinud Saarva)

sündinud 13.2.1918 Kavastus

surnud 21.7.2013 Bristolis

Leinavad kurbuses

tütred

Anne perega

Ingrid

Diana

Puhka rahu!

Lahkus igavesele unele kallis sõber ja
kaasmaalane

LINDA REINBACH

mälestavad leinas

Ida Lemsalu perega

Paul ja Inge Bargus

Leida Laumets

Adelies Beerman

Tiit Reigo

Lahkus endine Eesti Abistamise Komitee liige

LINDA REINBACH

leinavad

Eesti Abistamise Komitee liikmed

Leinateated teistest eesti ajalehtedest

Eesti Elu (Kanada)

Ellen Kallas (Sundja) *22.06.22 Tallinnas; † 2.07.13 Torontos
Bernhard Laht *6.02.15 Saaremaal; † 13.07.13 St. Catherines
Roman Marley *20.05.19 Lihulas; † 22.07.13 Torontos
Gertrude Perle (Plaks) *26.01.12 Tartus; † 16.07.13 Ontarios

Vaba Eesti Sõna (USA)

Dolores Konno-Kikkert *2.01.28 Tallinnas; † 28.06.13
Hollandis

Liidia Hütt *26.03.17 Türi; † 21.07.13 Pennsylvania
Arved Laev *20.01.26 Kundas; † 6.07.13 New Yorgis
Kriemhild Vinnal (Olop) *3.10.17 Kuressaares; † 10.07.13
New Jerseys

Eesti Päevaleht (Rootsi)

Maia Mathiesen (Sinberg) *24.08.19; † 10.06.13
Adeline Neufeld (Wendt) *11.06.12 St. Peterburgis; † 17.07.13
Sollentunas

Meie Kodu (Austraalia)

Anneke Twigg (Rae) *22.10.47 Mannheimis; † 2.06.13 New
South Wales

Ene Mikli (Maidre) *20.08.36 Valgas; † 9.07.13 Brisbaneis

Eesti Rada (Saksamaa)

Olga Pulk *10.10.22; † 10.04.13

"MEREPOGENEMINE - ESCAPE TO THE WEST"**Teine osa**

Noor talumees rääkis, et ta oli kaua aega

haige olnud ei saanud tööd teha ja siis õppinud ise ajaviiteks saksa keelt. Ta oli ära õppinud ka kirja nii et ta oskas saksa keelt kirjutada. Esiotsa ei saanud kõikidest ta sõnadest aru tema aktsendi tõttu ja ta kirjutas sõnad paberile, aga ma harjusin peagi tema aktsendiga ja sain aru tema hääldamisest. Tema sai minust päris hästi aru mida ma saksa keeles rääkisin. Ma ütlesin talle: „Ma olen eestlane ja venelased on ära vallutanud meie maa ja

Natuke maad edasi kõndida jõudsin esimesse talusse. Kolm vananiast istusid Natuke maad edasi kõndides jõudsin esimesse talusse. Kolm vana naist istusid õues pinkide peal. Ütlesin neile „Wer sprechen Deutsch?“ Vastus oli „No!“ Ma tahtsin teada saada kas siin on ka mehi. Küsisin saksa ja inglise keele segus: „Wo ist gentlemen?“ Mulle näis, et nad said küsimusest aru ja vastasid „To Lerwick“ ja näitasid käega suunda, kus Lerwick on. Ma hakkasin kohe kiirel sammul kõndima mulle näidatud suunas üle lageda maa, ilma teerajata. Ise murdes oma pead mis asi on Lerwick? Kas küla, linna või mehe nimi või politsei. Nende mõtetega edasi sammudes jõudsin ühe kiviaiani ja selle kiviaia ääres oli nagu tallatud kõnnitee. See tallatud kõnnitee viis mu suurele teele välja. Suure tee ääres oli juba telefoniputka. Mõte käis peast läbi siit saab juba helistada, aga kuhu ja mis number tuleb võtta või ei ole numbrit vaja, tõstad ainult hargilt ära ja keskjaam küsib, keda sa soovid. Ma ei jäänud telefoni juurde peatuma kõndisin edasi mööda teed. Tee ääres põllul kaks meest töötasid. Üks vanem mees töötas päris tee ääres ütlesin talle: „How do you do?“, Ja ta vastas mulle vastu „How do you do?“. Ma küsisin temalt: „Sprechen Sie Deutsch?“. Vaatas mulle imeliku pilguga otsa ja raputas pead ja kutsus noorema mehe meie juurde, kes töötas natuke maad eemal. Noormeest tuli kohe kutse peale. Ma ütlesin jälle tervituseks „How do you do?“. Muidugi ta ütles mulle samuti vastu „How do you do?“ Ma küsisin siis temalt: „Sprechen Sie Deutsch?“. Tema vastas mulle vastu „Wenig“. Seda kuuldes, kohe mu meel läks palju rõõmsamaks saab midagigi rääkida.

Nende talumeeste maja oli natuke maad mööda teed edasi ma küsisin kas see on teie maja ja kas lubate mind majasse sisse tulla ja siis rohkem rääkida, et ma ei või siin lageda tee peal rohkem olla ja kui teie ei luba, siis ma astun kiiresti edasi, mulle võivad tagaajajad nii kaugele veel järele tulla. Nad ütlesid, et see on nende maja ja kutsusid mind endaga kasa majasse sisse.

Maja oli pisikene ainult kahetoaline ja lameda katusega, küttekolle oli kamina taoline ja turbaga köeti, mille tule ees hiljem kuivatasin ma oma sokke ja saapaid, sest mu jalad said märjaks kui paadist välja hüppasin vette.

kedagi ei lasta maalt välja, on nagu orjaaeg. Minul oli võimalik saada kalapüügi baaslaeva peale tööle ja sealt sain päästepaadiga põgenema ja nad ajavad mind taga.”

Siis küsisin noore talumehe käest „Kas hakkab jalgsi Lerwicki poole kõndima või oskad mulle midagi head nõu anda?“. Ta ütles: „Politsei on siin maal alati abivalmis.“ Ma küsisin: Kuidas ma saan politseiga kokku saada, kas on mõni politseinik ka siin lähedal?“. Ta vastas: „Siin lähedal ei ole ühtki politseid, ainult Lerwick'kus on politsei, aga sinna on 25 miili, see tee on liiga pikk kõndida, parem võimalus on, kui ma helistan politseile siis nad tulevad ise vastu.“ Ma mõtlesin ta ettepanekus üle, nõustusin ja ütlesin talle: „Bitte, mache Sie wie Sie wolle.“ Ta ütles „Ma lähen helistan politseile, sa istu nii kaua siin toas.“ Nii ta läkski toast välja, aga tuli kohe tagasi ja ütles: „Venelased on telefoniputka juures, ma ei saanud helistada.“ Ma küsisin siis temalt: „Mida me teeme kui nad siia tulevad, kas teil ka püssi on, siis võtame need venelased vahi alla.“ Ta vastas: „Mul ei ole püssi. Sa ole toas ja ma olen õues, juhul kui nad siia tulevad siis ütlen neile, et sa oled juba läinud Lerwicki poole ja näitan neile käega tee suunas kuhu poole sa oled läinud.“

Niisiis jäin ma tupp ja talumees läks õue venelasi ootama. Ma vaatasin siis toas üksinda ringi milline võimalus on siit ära põgeneda ja kuidas ma saaksin ennast kaitsta, kui nad tulevad. Õnneks seda ei juhtunud, aga see passimine võttis üle tunni aja, kuni venelased läksid telefoniputka juurest ära.

Kui telefoniputka oli vaba, siis talumees läks ja helistas politseile ja tagasi tulles ütles: „Sain politseiga ühendust ja umbes tunni aja pärast peaks politsei siin olema.“

„Ära kasutades seda ootamisaega, ma hakkasin oma sokke ja kingi tule ees kuivatama. Talumees tegi teed ja pakkus mulle ka teed ja võileiba, nii see ootamise tund möödus väga kiiresti, rääkisime ühte ja teist mina omalt maalt ja tema oma saare elust, nii palju kui me oskasime end saksa keeles väljendada. Kell oli juba jõudnud südaõni ja oli pime.

Minul ei olnudki veel sokid päris kuivad ja istusin tule ees, kui oli auto müra väljas kuulda ja varsti keegi koputas ukse pihta. Talumees kutsus uksele koputaja, vormis mehe sisse, see ei

olnud politsei, see oli piirivalve ülem, sellel saarel. Ma panin kiiresti sokid ja kingad jalga, tõusin püsti ja surusin vormis mehe kätt tervituseks talle üteldes: „How do you do?“ ja vastus tuli mulle samuti. Siis küsisin: „Sprechen Sie Deutsch?“. Vastuseks tuli „No“. Ma palusin siis noort talumeest, kes oli siin ka postimees, tõlkida ära, kes ma olen ja miks ma olen siin. Peale lühikest jutuajamist andis piirivalve ülem mind üle politseile. Mind pandi politsei autosse auto tagumisele istmele ja enne veel, kui autosse läksin, tänasin noormeest. Nii siis algaski sõit mööda kitsat, kõverat ja mägist teed Lerwick' u poole. Jõudsimme Lerwicki politsei asutusse peale kella üht öösel, mind pandi trellide taha ja sinna ma heitsin päris rahulikult magama, tundes end julgena, et siia venelased ei pääse mulle kallale. Hommikul toodi mulle vähe kehakinnitust ja kui olin söönud ja nõud olid ära koristatud, siis kästi mul kõik riides seljast ära võtta. Ma ei saanud muidugi suusõnaliselt sellest käsust aru, tal tuli kätega näidata mida ta tahab ja nii ma taipasin ja võtsin siis riided seljast ära. Mu riided ja riiete õmblused otsiti kõik hoolega läbi, ei leitud midagi, mis oleks olnud riiete sisse peidetud. Oli läbiotsimine lõpetatud, siis anti mulle riided kätte tagasi ja kästi selga panna. Tagasi ei antud mulle mu rahakotti ja kotis olnud dokumente, tagasi ei antud mulle ka üht väikest saksa keele õpperaamatut, mis mul oli endal kaasas. Mulle selgus, et siin linnas ei ole ühtki politseinikku, kes oskaks saksa keelt. Peale mitmeid telefonikõnesid kutsuti mind telefoni juurde ja öeldi: „London to you speak“. Aga kuuldavus oli halb, ma ei saanud kõneleja aktsendist aru ja peagi telefoni ühendus katkes. Andsin telefoni toru üle politseile see proovis veel ühendust saada, aga ei saanud ja pani telefoni toru ära.

Nüüd hakati mulle selgeks tegema, et mul tuleb Londonisse sõita. Näidati käega minu peale ja öeldi: „You to London“, siis näidati käega ühe erariides mehe peale ja öeldi: „To London“. Sellega taheti mulle selgeks teha, et see erariides mees on ka politseinik siis pandi talle politsei müts korraks pähe ja võeti kohe ära, raputati pead ja öeldi: „No police!“. Nii ma sain kohe aru, et see politsei erariides tuleb mind saatma Londoni.

Ma olin ainult särgiväel politseinikud töid mulle mandleid proovida, üks mantel sobis mulle kaunis hästi ja see mantel antigi mulle. Sõiduni oli veel aega, näidati käega minu peale ja siis tooli peale, ma sain sellest aru ja võtsingi istet. Toolil istudes ma vaatasin hoolega seda politseid erariides, et ma tunnen teda iga ajal ära, kes mind tuleb Londoni viima. Teised politseinikud käisid sisse ja välja ja rääkisid midagi, millest mina ei saanud aru. Kell oli juba seitseteist läbi, üks politseinik tuli väljast sisse ja ütles „Okay, come on!“ Mind viidi Lerwicki sadamasse. Esimene politsei auto peatas enne meie autot sadamas ja politseinikud tulid autost välja ja korraldasid nii, et saime sõita päris laeva külje alla laeva trepi juurde. Politseiülem varjas mind oma käega, nii sain ka mina autost välja, ilma peatuseta hakkasime

kohe laeva treppi mööda üles minema, kui olime jõudnud poolele maale, korraga silmasin, et fotograafid tahavad minust pilti teha, ma peatusin ja vaatasin fotograafide poole, et nad saaksid mind pildistada. Aga samal ajal mu saatja müksas mind ja tõmbas mind käevangust edasi, ma taipasin ta märguannet ja astusin siis kiiresti temaga koos mööda treppi üles. Laevale astutes, mu saatja näitas meie piletid ette ja laevapoiss juhtis meid kohe kajutisse. Kajutis mu saatja proovis mulle selgeks teha, et tuleb ära hoida fotograafide eest, aga miks sellest ma õieti aru ei saanud.

Kajut oli kaunis avar ja ainult kahe inimese jaoks, nii võis otsustada, et on esimese klassi kajut. Võtsime mantlid seljast ära ja riputasime nad varna, ning võtsime istet laua äärde. Mõne minuti pärast märkas, et laev hakkas sõitma. Olin olnud 24 tundi selle Shetlandi saarel, kus mind oli hästi koheldud.

Natukese aja pärast laks mu saatja kajutist välja ja lukustas ukse kartes, et mõni fotograaf tuleb mind pildistama. Varsti tuli ta õhtusöögiga tagasi ja peale sööki heitsime magama. Südaõsel äratas meid üles tugev tuul ja mere lained, mis pani laeva kõvasti kiikuma ning mu saatja jäi teine merehaigeks ja mul tuli siis tema järgi vaadata.

Järgmise päeva lõuna paiku jõudsimme Orkney saarte sadamasse, kus laev peatus pool päeva. Mind viidi selleks ajaks maale ja üks erariides autojuht sõitis minuga ringi ja näitas mulle saart, mis oli kaunis väike ükskõik kuhu poole ma vaatasin oli meri näha. Peale väikest ringisõitu, mu autojuht viis mind endapoolse koju ja näitas mulle oma elamist. Eriti uhke oli ta oma kamina üle ja ütles, et see kamin on Inglise kamin. Mina ei osanud talle vastata, vaatasin imestunult ütlesin siis „Good“. Tal oli hea meel, et ma tema kaminat kiitsin. Ta pakkus mulle siis istet pehmesse tugitooli ja valmistas toidu ning seda mulle pakkudes näitas igat asja käega ja ütles mis asi see on. Nii ma veetsin mõned tunnid selle politsei töötaja kodus kus mind oli suurepäraselt vastu võetud ja ta tõi ise mind sadamasse tagasi. Sadamas mu saatja ootas mind kai peal ja viis mind tagasi laevale kohast kus laaditi lambaid laeva peale, nii ma olin ka üks lamba ajaja teiste lamba ajajate hulgas. Midagi erilist ei juhtunud selle öösel, sõidu ajal, sai päris rahulikult magada.

Ülejärgmise päeva hommikul jõudis laev Aberdeeni sadamasse, kust mind jälle viidi autoga politseijaoskonda. Siin pakuti mulle hommikusööki ja siis ütles mu saatja mulle „I am not going any further with you“. Ta näitas käega kahe uue suure kasvuga erariides politseiniku peale ja ütles: „These two“ (näidates kahet sõrme püsti hoides) „To London with you“.

Nii 28 juuni 1958 algas minu sõit põhja Šotimaa Aberdeeni sadamalinnast Londoni poole. Tee oli kaunis ilus ja tasane, nii et ei saanudki autos palju raputada, sai rahulikult istuda ja välja vaadata autos, mis on siin erinevust kui Eestis või Venemaal. Mulle torka silma tee ääres bensiniijaam suure kirjaga nimega „Esso“. Ma mõtlesin, et siin maal

" M E R E P Ö G E N E M I N E - E S C A P E T O T H E W E S T "

Korrage ilmus üks teine auto meie auto järgi, autojuht suurenda kiirust, et järel sõitev auto jääb kaugemale, aga vahemaa ei jäänud suuremaks, vahemaa ainult vähenes. Mu autojuht ja navigaator rääkisid omavahel fotograafist ja navigaator keeras üle oma istme seljataguse minu poole ja ütles mulle „Put your head down” ise käega alla viibitades minu peale. Ma tegin nagu kästi. Autojuht hoidis maksimum kiiruse kurvides ja isegi aleviku vahel, nii meil õnnestus keerata peateelt kõrvale ja vabaneda tagaajava auto käest.

Umbes kolme tunni pärast peatusime ühes väikeses kõrvalises politseijaoskonnas et lõunat süüa. Peale sööki suutsin suurte raskustega ja märkide abil selgitada, et tahan ennast ja oma sokke pesta. Peale pesemist toodi mulle uus päevasärk ja lips, need sobisid mulle hästi ja nüüd ma nägin välja nagu mõni ametnik ja mitte kalalaeva tööline. Nüüd toodi mulle pliits ja paber ja kästi mu nimi paberile kirjutada. Küsisin miks ta tahab mu nime teada, ta ütles „For the newspaper”. Mul käis mõte peast läbi, et kui ma ei kasuta oma õiget nime, siis venelased ei saa mulle kohe jälile, nii kirjutasin vale perkonnanime „Erich Teayn”. Niisiis kirjutati minust ajlehtedes „Erich Teayn” varjunime all.

Sel momendil, kui ma kirjutasin oma nime paberile tulid mu autojuht ja navigaator lõunalt tagasi ja enne kui said minu ruumi sisse astuda mu järele vaataja pani kiirelt selle paberi, millele ma oma nime olin alla kirjutanud ja pliitsi tasku, et mu edasivijad seda ei näinud. Mis toimus, see jäi mulle arusaamatuks tükiks ajaks ja selgus mulle hiljem, kui olin juba vabaks lastud ja elamisluba antud. Siis kohtasin teisi eestlasi, kes elasid Inglismaal ja nemad selgitasid mulle, et Inglismaal on mitmed ajalehed ja iga ajaleht tahab esimesena uudistest kirjutada ja jooksevad uudiste järele tormi nagu võidujooksjad.

Kohe pärast lõunat alustasime siis sõitu

Londoni poole ja mõne tunni pärast jõudsime Edinburgh'i. Mu toojad viisid mind Edinburgh peapolitseijaoskonda ja ütlesid, et nad ei vii mind mitte Londoni ja ütlesid head aega ja lahkusid jättes mind jälle omapead uute politseinikega. Siin Edinburgh'is, Šotimaa pealinnas peapolitseijaoskonnas algas siis minu ülekuulamine. Siin kohtasin esimest politseinikku, kes oskas natuke saksa keelt ja mõned sõnad veel vene keelt. Esimeseks küsimuseks oli: „Warum Sie kommen hier?”. Tema saksa keel oli väga tugeva aktsendiga ja sarnanes umbes noore talumehe saksa keelele, keda ma Shetlandi saarel juhuslikult õnne kombel kohtasin ja tema oli ka võib-olla ainuke sellel saarel, kes oskas saksa keelt.

Ma hakkasin siis saksa keeles ta küsimustele vastama, miks ma siis siia tuln: ütlesin, et olen eestlane, venelased on ära vallutanud Eesti ja eestlased elavad nagu orjad, neid ei lubata kuhugi välismaale sõita oma enda algatusel. Aasta jooksul saab ainult mõnikümme eestlast välismaale sõidu loa ja need peavad olema parteilased, kes sõidavad töösajus või ekskursioonigrupiga. Ühtegi ekskursiooni ei lasta välja ilma politrukita.

Nüüd küsiti minult: „Kui palju sakslased tapsid Eesti inimesi?”. Ma ütlesin: „Täpset arvu ma ei tea, aga see arv on võrdlemisi väike, võrreldes sellega, mis venelased on eestlasi ära tapnud. Talud, suuremad majad ja vabrikud on riigi poolt üle võetud ilma tasuta ja nende omanikud on ära küüditatud massiliselt Siberisse.” See vastus pani mu küsitleja vähe mõtlema. Istusime vastamisi laua taga ja vaatasime üksteisele otsa. Ta jälgis mind kaunis põgusa pilguga. Mina olin samuti hästi riietatud nagu tema ja samasuguses politseiriietuses nagu tema. Aga seda ta ei küsinud, kas need riided on su omad,

Elena Villard ja Erich Klaup BBC TV's

kui siia maale tulid või on need riided sulle siin maal antud. Järgmiseks ta küsis: „Kas on sul ka perekonda?” Ma ütlesin: „Mul on naine ja üks laps”. Siis küsis: „Kas su naine ka töötab?” Ma vastasin: „Mu naine ei tööta alaliselt, töötab ainult ajutiselt.” Selle peale ta ütles mulle: „Et tema ei tule niimoodi välja, kui tema naine järjekindlalt ei tööta, miks sa tulid siis siia kehvemale maale, kui sul oli seal nii palju parem, et naine sul ei pidanud töötama.” Minu vastus oli: „Ma ei tea midagi siinse maa elamise tingimustest, ma kuulsin seda raadiosaatest „The voice of America”, et Inglismaa on vaba maa ja siit võid igal ajal ära minna, millal tahad, mul on tuttavad Kanadas ja Rootsis, kui sinne elustandard nii madal on, siis ma siia maale ei jää, lähen ära Kanadasse või Rootsi.”

Sellela intervjuu lõppes.

Praost Jaak Taul tuli Edinburgh ja sõitis Erichiga Londoni. Peale läbikuulamist ta peatus nädal aega kiriku majas Collingham Gardensis. Seal kohtas ta ka Eesti Hääl toimetajat Gert Helbemäed, kes kirjutas temast Eesti Hääl (nr. 570 ja 571; august 1958)

Erich läks edasi Bradfordin äärelinna Shipley'sse. Temast oli juba kirjutatud mitmetes inglise ajalehtedes ning BBC intervjuueris teda televisioonis. Tähelepanu tema põgenemisele tõsteti ka Briti parlamendis. Arvatavasti oli ta esimene eestlane Inglismaal, keda intervjueriti televisioonis. Tema tõlgiks oli Bradfordin elav lauljanna pr Elena Villard. Elena emigreerus hiljem koos abikaasa Jaaniga Kanadasse, kus ta suri 2011. aastal Torontos.

Põhja-Inglismaalt kolis Erich Leicesteri, kus ta töötas mehaanikuna ja kus ta ikka elab tänapäevani. Ta osaleb tähtsamatest eesti üritustest Leicesteri Eesti

P Ö G E N E M I N E S E S T E E S T I H Ä Ä L E S 1 9 5 8 . a a s t a l

30 VENELAST EESTLASE JAHIL INGLISE PINNAL

Neljapäeval, 26. juunil oli Inglismaal kõikidel lehtedel esikülje sensatsiooniks, samuti ka ringhäälingu ja kaugenagemise esimeseks uudiseks, 30-ne venelase „invasioon” väikese Shetlandi saarele Shotimaal ja nende jaht kalalaevalt põgenenud eesti meremehele, kelle nimi seni on kirjutatud inglise ajakirjanduses kui Erik Teayn (ühes lehes Erik Klaub). Mõnede lehtede teated, nagu toodaks Erik Teayn nädalavahetusel Londoni, ei vasta meie informatsioonide järgi tõe. Kuna Erik T. maandus Shotimaal, siis toimub juurdus ka seal. Aga ei ole arvata, et E.T. asüülõigust Inglismaal ei saa, see ka kinnitas siseminister Butler neljapäeval alamkojas, kes ka teatas, et inglise saadik Moskvas esitab Kremli tugeva protesti venelaste loata maatumise pärast.

Viimaste teadetel nädala algul oli eestlase rutiinikohane usutlemine Edinburghis käigus. Meie saatkond on vajalikud sammud astnud. Inglismaa Eestlaste Ühingu esimees dr. J. Taul saatis eestlasele kohe telegrammi, millele olid lisatud ka ühendusse võtmiseks vajalikud andmed.

4. juuli 1958

N. LIIDU KATSED EESTLAST KÄTTE SAADA

Sel nädalal oli oodata inglise parlamendis siseministri poolt otsuse kuulutamist Shetlandile põgenenud eestlase kohta, kes käesoleval nädalal viibib veel Shotimaal, sest venelased on katsed teinud igasuguste süüdistustega eestlast tõrvata, lootuses teda kätte saada.

Teatavasti süüdistasid nad möödunud aastal ühte Londoni sadamas, Thames'i jõel poola laevalt põgeneda tahtvat poolakat varguses, aga inglise politsei tõi mehe lukustatud kabiinist maale kuna oli kuulnud tema appihüüdeid.

Praost J. Taul on saanud inglise võimudelt loa vabadusse pääsenud eestlast külastada Shotimaal ja läheb sinna käesoleva nädala lõpul. 18. juuli 1958

PAGULASELE ANTI ÜLE £10.0

Möödunud reedel külastas E.T ka Eesti Vabariigi Saatkonda Londonis, kus tal oli jutuaamine saadik A. Torma'ga, kes andis N.

T A G A S I V A A T E D - j u u l i 1 9 5 8

700 OSAVÖTJAT BRADFORDI SUVEPÄEVAST

Bradfordi suvepäev naitas jälle kuivõrd on meie iga-aastased üle-Inglismaalised kokkutulekud. Bradfordi tulid möödunud laupäevaks kokku ca. 700 eestlast, mitte üksi Inglismaa eestlaste keskustest vaid kohtasid suvepäeval nii mõndagi kaaslast, kelle ainsaks sidepidejaks oma rahvusega aasta keskel on ajaleht ja emakeelne raamat.

Eestikeelne jumalasõna, laul, kõne ja rahvatants ning kokkupuuted kaasmaalastega olid muu kõrval jälle elavaks tõendiks, et oleme paguluses ikka veel oma vaimuga rahvusgrupiks, kes H. Visnapuu sõnadel „kuuleb koguja kutset”. Eesti Hääl - 4. juuli 1958

LAULUPIDU ROOTSIS 4000 OSAVÖTJAGA

Kolmas laulupidu Göteborgis õnnestus täielikult nii meeleolult, osavõtult kui ka kunstiliselt. Kui kogu Rootsis sadas, siis sadule

pooltest kuulus Göteborg tegi eestlastele erandi ja pakkus päikesepaistet ning soojust, välja arvatud hoiatav vihmaga kohe peale algust, mis aga laulus mõne minutiga laiali pillutati taas päikesepaisteks. Slottskogvallen osutus senini ilusaimaks laulupeoplatsiks ja tribüünidel ning murudel jälgis laulupidu umbes 4.000 inimese ümber. 4. juuli 1958

3200 LAULPÄEVAL "SEEDRIORUL"

Teine Eesti Laulupäev Kanadas kujunes võimsaks isamaaliseks meelevalduseks, olles võrrel oma meeleoludelt möödunud suvel Torontos toimunud Põhja-Ameerika Eesti Päevadega. Üle 3.000 kaasmaalase paljudest siinsetest keskustest ja USA osariikidest kogunes Seedriorule, kus kaunis suvises looduses kõlasid eesti laulud ligi 300-liikmeliselt ühendatud segakoorilt. Suurüritus õnnestus hästi nii sisuliselt kui ka majanduslikult,